

SLOVENSKI NAROD.

Izjaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
 Inzerati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenske ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.
 Vprašanje glede inzeratov na se priloži znak za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova
 ulica št. 5, prilicno. — Telefon št. 314.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:
 v Jugoslaviji:
 celoletno naprej plačan . . . K 300—
 polletno „ 150—
 3 mesečno „ 75—
 1 „ 25—
 V inozemstvu:
 celoletno K 420—
 polletno „ 210—
 3 mesečno „ 105—
 1 „ 35—
 Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročilna doplačati.
 Novi naročniki na pošljajo v prvi naročilni vedno po nakaznici.
 Na samo pisneno naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje.
 Telefon št. 314.

Dopise sprejema se podpisane in zadostno frankovane.
 Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1'20 K
 Poština plačana v gotovini.

† Vojvoda Živojin Mišić.

Včeraj smo že priobčili pred zaključkom lista nam došlo brzojavno vest, da je včeraj jutraj po dolgotrajni mučni bolezni umrl v Beogradu vojvoda Živojin Mišić.

Vojvoda Mišić se je rodil dne 7. julija 1855. leta kot sin preprostih kmetijskih roditeljev v Struganiku pod Suvorom pri Valjevu. Dvoživši gimnazijske študije je stopil v artiljerijsko šolo, ki se je kasneje spremenila v vojno akademijo. Leta 1876. je bil imenovan za podporočnika. Služil je na to kot častnik po raznih garnizijskih mestih v Srbiji. Ko je leta 1885. izbruhnila srbsko-bolgarska vojna, je bil Mišić poveljnik nekega pehotnega bataliona, ki se je izredno odlikoval v bitkah pri Pirotu in Slivnici. Kasneje je bil imenovan za profesorja strategije na vojni akademiji. Nesrečna politika Obrenovičev je odtrgala dinastiji ves narod, zlasti med častniki je nastalo silno nerazpoloženje proti takratnemu kralju Aleksandru. Med častniškim zborom se je zasnova zarota, ki si je nadela za cilj, da napravi konec takratni protinarodni politiki. Žrtve te zarote je bil Aleksander in kraljica Draga. Mišić je bil aktivno udeležen pri zaroti, zato je bil na zahtevo angleške vlade z drugimi voditelji kot polkovnik upokojen. Ko je leta 1908. izbruhnila aneksijska kriza, je bil Mišić reaktiviran in pridejen generalisimu Putniku kot pomočnik. Skupno z vojvodom Putnikom je izdelal načrt za zmagovito balkansko vojno leta 1912. V bitki pri Kumanovu je Mišić poveljeval oddelku, ki si je pridobil največjo zaslug za zmagovit izid te odločilne bitke. Dne 20. oktobra 1912 je bil Mišić v priznanje njegovega odličnega dela v kumanovski bitki imenovan za generala in je prevzel poveljništvo prve armade. S to armado je na to leta 1913. odločilno porazil Bolgare ob Brezalnici. Po končani balkanski vojni, je bil vnovič vpokojen, a že naslednje leto znova reaktiviran ob izbruhu svetovne vojne ter imenovan za načelnika generalnega štaba. Po Putnikovi smrti je Mišić prevzel vrhovno poveljništvo srbske armade kot generalisimus in vojvoda.

Vojvoda Mišić spada med najsposobnejše in naizjemalnejše vojskovodje v svetovni vojni. Poleg Putnika je nesporno Mišić največji iz-

med strategov, kar so jih imeli Jugoslovenci in morda Slovani v obče. Najznamenitejša njegova dela je bil poraz Potiorekove armade 1914 in prebitje bolgarskega centra na solunski fronti 15. septembra 1918.

»S punom verom i nadom u našu moč! Junaci, napred!« tako se je glasilo Mišićevo armijsko povelje z dne 20. novembra 1914. st. sl. (t. l. 3. XII. 1914 po našem) vsi srbski armadi, postavljeni na rudiški črti proti avstrijski Potiorekovi armadi, ki je prodrla v Srbijo. Mišić je napreje ustavil avstrijsko prodiranje ter nato zasnoval temeljit in genialen načrt za veliko protiofenzivo. V decembru 1914 je začel nenadoma s težkim koncentričnim topovskim ognjem napadati avstrijske pozicije v centru, kmalu se mu je posrečilo silen prodor avstrijskega središča, na kar je začela pehota od zadaj obkoljevati iz centra ven obe prodrli fronti. Tekom 10 dni je Mišić popolnoma razbil Potiorekovo armado, ki si je v divjem begu skušala preko Drine in Save rešiti golo življenje. V Drini je utonilo tisoče srbskih Avstričev. Srbi so takrat zajeli nad 60 tisoč avstrijskih vojakov. Plan je bil velikanski. Potiorekov polom je bil nekaj groznega. Vtis te ofenzive je moralno vplival na vse naše kraje.

O Mišićevi napadalni taktiki so pozneje jeli razni nemški vojaški strokovnjaki priobčevati občirne razprave. Nemški in avstrijski vojni vodstvo je v raznih poročilih poiznjevalo Mišićevo idejo koncentracije ognja. Na Krasu so porabljali nekateri poveljniki, med njimi major Turudja proti Italijanom to taktiko z dobrim uspehom!

Zahrbtni bolgarski napad leta 1915. je prisilil Srbe, da so se s svojo armado umaknili in prepustili svojo domovino sovražni okupaciji. Takrat je Mišić vodil prvo armado. Umik srbske vojske preko albanskih gor v najhujši zlini je bila ena najsramnejših epizod v svetovni vojni. Ves svet je bil takrat pretrgan, da je zadel Srbe takšna katastrofa. Da njih vojska kot taka sploh ne more več priti v poštev. Ostanke armade so se rešili na otok Kr. Toda srbskemu generalnemu štabu, kateremu je bil duša Mišić, se je posrečilo v najkrajšem času izvesti popolno reorganizacijo vojske in ustvariti iz nje zopet močno edinic, ki je takoj na-

to stopila znova v akcijo na solunski fronti ter tvorila tankaj jedro in stebel zavezniške armade.

Ko je leta 1904. nastal močan jugoslovenski pokret, je bil Mišić med prvimi srbskimi oficirji, ki se je z vso dušo pridružil temu gibanju in mu ostal veren in zvest do svoje prezgodnje smrti. Ko je po slavni srbski zmagah na solunski fronti vznikla izpod ruševin avstrijske okupacije pomlajena, povečana Srbija, ki se je 1. decembra 1918 prelila v veliko ujedinjeno Jugoslavijo, se je v vojvoda Mišić oklenil z enako ljuboznostjo, kakor je popreč ljubil svojo malo neznanost, a vendar slavno Srbijo. In kako tudi ne? Saj je bila ta velika ujedinjena Jugoslavija delo njegovih rok, dete njegovih sanj, ki so ga rodile slavne zmage njegove pobedonosne armade. Vojvoda Mišić se je, da si vojak, živo zanimal za javno življenje. Ko je leta 1913. stopil v pokoj, se je jel udeleževati tudi političnega življenja. Pridružil se je takratni srbski samostojni stranki, ki ga je leta 1914. celo kot nosilca svoje liste kandidirala v narodno skupščino. Takratna samostojna stranka je danes demokratska. Toda izbruhnila je svetovna vojna, volitve se niso vršile in Mišić se je vrnil zopet k svoji armadi, ki jo je na to vodil od zmage do zmage.

Leta 1919. meseca maja se je vojvoda Mišić udeležil svečanosti ob priliki prenosa kosti Zrinjskega in Frankopana v Zagrebu. Prav tiste dni so Nemci napadli maloštevilne naše čete na Koroskem ter jih potisnili preko Karavank in preko štajerske meje. Nevarnost je bila, da vdr nemške bande pleneč in požigajoč na Kranjsko in Štajersko. Vojvoda Mišić je hitel v Ljubljano ter skupno z generalom Smilaničem napravil načrt za protiakcijo, ki jo je potem general Smilanič nekaj tednov kasneje izvedel z največjim uspehom. Takrat je bil vojvoda prvič v Ljubljani in na Bledu in vzvil bil je slovenske kraje tako, kakor je z žarkim oduševljenjem ljubil svojo rodno Valjevo. Vrnivši se v Beograd se je često v privatnem razgovoru spominjal svojega poseta v Slovenijo ter izražal nado, da se mu še izpolni želja, da še enkrat vidi bini Bled in sive gorejske gore. Ta želja se mu ni izpolnila. Kmalu nato je obel na zahrbtni bolezn. Iskal si je leka na francoski Rivieri, toda še težje bolan se je vrnil v domovino. Težko bolnega je pred meseci posetilo posebno francosko odposlanstvo, da izrazi najiskrenejše spoštovanje vsega fran-

coskega naroda velikemu vojskovodji.

Včeraj je prenehalo biti to zlato jugoslovensko srce. Umrl je mož — eden izmed velikih tvorcev naše Jugoslavije, a njegov spomin bo živ, dokler bo hodil po zemlji jugosloven-

ski rod. Ob krsti vojvode Mišića plaka vsa Jugoslavija, ob njegovem grobu lijejo solze Srbi, Hrvatje in Slovenci, ki vsi zro v njem velikega soustvaritelja ujedinjene svoje domovine.

Vojvodi Mišiću večna pamjat!

Austrija v agoniji.

Profesor Redlich je skoval besedo o agoniji avstrijskega ljudstva, bolje o agoniji Avstrije kot države. Stara pesem je to, ki jo slišimo sedaj v najrazličnejših varijacijah že dve leti. V gotovem oziru so te jerenijade upravičene, mnogo bolj pa služijo prav določnim namenom vpreči entente države za interese in namene avstrijskih državnikov. Odigrava se tu igra, ki jo imamo priliko opazovati na bojiščih potih med berači. Vsa berača skuša vzbuditi pomilovanje božjepotnikov in razkazuje svoje rane in svoje hibe in čim bolj zna lamentirati in jadikovati, tem boljše mu nese beračija. Tako je tudi pri Avstriji. Danes čujemo, kako se je Francoska omeščala in je pripravljena popustiti v svojih zahtevah, včeraj se je pričela v Ameriki akcija za obubožano prebivalstvo Avstrije, zdaj slišimo, da dobi Avstrija svoje trgovsko brodovje v Adriji, zdaj zopet se poroča, da je Amerika pripravljena dati za obnovo Avstrije 250 milijonov do-

larjev. Na vseh koncih in krajih znašajo skupaj za beraško Avstrijo, povsod so pripravljeni pomagati Avstriji in če je tudi na škodo sosedov. Zdaj se za enkrat na denarnem polju ne da več doseči, zato je ubrala Avstrija druge strune in brenka o združitvi z Nemčijo. Pred dvem leti so ji še strogo prepovedali samo misliti na tako združenje. Potem se je začelo beračenje tu, beračenje tam, solze so tekale, vzdihovanje, obupavanje in danes je ententa že bolj mehka. Danes se govori o tej stvari v zvezi narodov, jutri bodo našli veleposlaniki na svoji mizi brošuro o agoniji Avstrije, in političnjem se lahko zgodi, čemur so se ententni državniki tako dolgo upirali. V resnici položaj Avstrije ni tak, da bi jo zavidali, tudi razumemo, da je za one, ki so bili vajeni nastopati kot gospodarji, težko privaditi se vlogi hlapca, zato pa nismo poklicani tudi mi, da bi pomagali vleči zavožen avstrijski državni voz iz blata.

Politične vesti.

— Okrajni odbor JDS za Ljubljano ima svoj sestanek v petek dne 21. t. m. ob 6. uri zvečer na magistratu kakor običajno. Prosi se zanesljive in polnoštevne udeležbe.

— Prihodnja seja konstituante v ponedeljek. Beograd, 20. januarja. Seje konstituante so se odgodile, dokler se pogajanja za spremembo poslovnika in načrti ustave n e dovrše. Delo se bo kolikor mogoče pospešilo in se bo vršila prihodnja seja konstituante, kakor hitro bo delo končano. Upa se, da bo to že v ponedeljek.

— Radikalni klub pooblašča Pašića. Na finančni seji radikalnega kluba so govorili o izpremembi poslovnika. Po dolgi debati so sklenili, da se pustijo g. Pašiću proste roke glede vprašanja prisega glasovanja ustave, dvo tretjinske in enostavne večine in o pravici vlaganja interpelacij, da reši to, kakor bo smatral za najugodnejše.

— Iz komunist. poslaniškega kluba. Prejeli smo in priložujemo: Vest, da so nekateri komunistični poslanci zapustili svoj klub in prestopili drugam, ne odgovarja resnici. Isto velja o vseh vesteh, ki govore o tem, da so razni

sodrug zapustili stranko. — Za sekretarjat kluba: Lemež Anton.

— Večina za državno edinstvo. V parlamentarnih krogih se govori, da bo Pašić koncem tega tedna še enkrat poizkusil pogajanja z zemljoradniki in muslimani radi vstopa v vlado. Iz diskuzij v odseku za izpremembo poslovnika se vidi, da se bodo glede vprašanja edinstvene države strnili radikalci, demokrati, zemljoradniki, socialisti in eventualno muslimani. Tako bi bila predlagana ustava sprejeta z 264 glasovi, dočim bi bilo 180 (računa se pri tem tudi 58 komunistov) onih, ki zahtevajo avtonomno in federativno ureditev.

— Delo konstituante. V parlamentarnih krogih se govori, da bodelovstavodajnega odseka trajalo mesec dni. Potemtakem bi se mogla pričeti razprava o ustavi v konstituanto začetkom meseca marca. Razprava sama bo menda trajala nekoliko mesecev, tako, da se bo ustava sprejela šele na jesen.

— Obč. volitve v Beogradu. Vprašanje o naknadnih volitvah v beogradski občini je končno rešeno. Minister za notranje stvari je odredil včeraj ob-

Dr. Ivan Tavčar:

V Beogradu.

I.

Zapisati hočem nekaj vtiskov, katere sem doživel v naši prestolici, v jasnem tjašem Beogradu.

Vožnja tja se vleče po ravninah, ki na človeka, navaljenega belih snežnikov in zelenih hribov, napravljajo vtisk silne dolgočasnosti. Lepo obdelane njive, vmes tudi vinogradi, ravni kot miza, ti polagoma preženo dolgačas in kmalu pričneš računati, koliko zakladov tiči v ti zemlji in da so ravno ti zakladi stalni temelj naši Jugoslaviji, na katero človek nehoté misli skoraj vsak trenutek, ko drda po železniškem tiru od Ljubljane do Beograda.

Ko si pridrdral mimo Zemuna in ko se voziš z vlakom z vso pozornostjo in z največjo počasnostjo čez znani Savski most, imaš pred seboj jugoslovensko prestolico.

Na vsem ni nič posebnega: pod teboj teče prijelica Sava, katero si pred Litiho opažal še takorekoč v nekaki otroški dobi in ki je tu v polni svoji dorastlosti široka, rumenorjava in silno melanholična, kakor je

melanholična vsa pokrajina, po kateri sega tvoj pogled. O kakem posebnem mestu skoraj nikakega sledu. Zgoraj na holmu lepi zvonik pravoslavne katedrale, ki na je skoraj kapela, če jo primerjaš z našo ponosno stolnico sv. Nikolaja v Ljubljani. Pod holmom skupina malih hiš s precejšnjim kolodvorom, na Savi nekaj čolnov, nekaj malih narikov, a vse priklenjeno in brez življenja, tako da je videti, da se promet na obeh rekah še ni vzbudil iz svojega spanja.

Tam zadaj nekaj brd — povedalo se mi je, da so to Topčiderska brda — in ob strani takolimenovane Lavdonove šance. (Vsaj tako mi je pravil neki žid, ki me je od Indije na do Zemuna preganjal s svojo zgovornostjo.)

Takoj ti fantazija napolni pokrajino z vojnimi divljanjem: krvoločni Mackensen ti stopi pred dušo, in vidiš ga, kako podi svoje toline čez vodo, in vidiš tudi, kako jih hlejejo v smrt srbske granate. Tiste dni sta bila Čiganski in Vojni otok nošena s človeškimi trupli, boli kot vsaka nlija. In naj se je na nli načelo še toliko snopja. Bili so to časi, ko je pri Beogradu kri v resnici

gonila »mlinske kamne tri« in ko je bil na jugu junaški Srb edini, katerega še Mackensen z vso svojo krvoločnostjo ni mogel ugonobiti. Srb je takrat reševal našo domovino, od katere hočemo sedaj mi vse imeti, za katero pa tedaj skoraj orsta nismo ganili. Prejine te misli: Oi, brate Srbini, bodi danes tak ali tak, domovino si nam pa le ti ustvari! In človeka obide nekaka srditost, če naj bi bila tekla ta kri v tistih dneh zgolj le za kako hrvaško republiko! Nehoté čutiš, kako ti raste simpatija do srbskega brata, in solze ti silijo v oko, ko ti končno zopet obstane na lepem zvoniku saborne cerkve.

S kolodvora pelje strma cesta navzgor, in kmalu sem bil v mestu, kjer sem dobil krasno in lepo stanovanje v hotelu »Srbskega kralja«. — Pravijo, da je g. Veliković glavni stebel pri modernem tem hotelu, in če bi bil svojčas mlade finance naše države tako uredil, kakor je uredil hotel »Du rof Serbe«, potem bi ne bil zašel v relacijo 1 : 4, katere mu ne moremo pozabiti.

Takoj, ko sem se umil in se nekoliko odžamnil od dolgotrajne in mučne vožnje, me je vleko srce na plan, in sicer na Kalemegdan, ki se razteza poleg omenjenega hotela.

Kaj pomenja to ime, o tem so mi različni različno pripovedovali. Historičen ostanek je iz nekdanjih časov: in če v resnici nameravalo to zgodovinsko ostalino odstraniti ter jo nadomestiti z modernimi stavbami, bi to bila pregreha, kakor si večje ne moremo misliti.

Park sam na sebi ni nič posebnega. Drevesa so obsekana in okleščena, morda zategadelj, ker so jih bile oklestile nemške in avstrijske granate.

V parku samem je nekaj spomenikov znamenitih mož in vzgojiteljev naroda; tudi par spomenikov srbskih literatov. Pomizevalni občutki so me obhajali, ko nisem poznal skoraj nobenega imena, ki jih nosijo drobni stebriči, na katerih stoje kipi omenjenih zaslužnih mož. In v resnici sem se tresel od sramote, ko sem se zavedel, kako malo poznamo srbski narod in njegove velmože in s kako predrznostjo si upamo izrekati — recimo nezmislivo — sodbo o tem narodu. Takoj na mestu sem sklenil, da mora v tem pogledu jasneje postati, in nam, da prijatelji Niko ne pozabi obliube, katero je pri meni založil, da dohimo za »Slovenski Narod« v kratkem vsaj najnujnejše obrise o srbski kul-

turi, o literaturi in posebno o literaturi zadnje dobe. Med nami in Srbji visi še težka in gosta zavesa, in le hvalevredno bo, če se potrudil »Slovenski Narod« z vso silo, da se enkrat pretrga ta zastor in da na tem polju poneha tista tema, katere nas obdaja še sedaj.

S Kalemegdana je veličasten razgled na Donavo in Savo, ki se ravno pod njim zlivata ena v drugo. Različni otoki leže pred teboj, s suho travo zaraščeni; vodovje je na tako mogočno, da tega pogleda ne roza biš kmalu, in naj sta bili Sava in Donava letos tako nizki, da se komaj pomin, da bi bili kdaj tako nizki.

In potem vstop v Kalemegdan! Tu so rovi, zidovi, jarki, stara, grozna poslopja, nad katerimi se sedaj vije ponosna naša trobojnica. Vse to te vleče nazaj v preteklost; vsak kamen ti govori o mukah in troletju srbskega naroda, ki jih je prenašal stoletja in stoletja. Mi in Hrvatji se nemestno bahamo, da smo svojčas ročili Evropo pred osmanskim barbarom. Sai je resnica, da smo veliko trpeli: ali če stojiš sredi Kalemegdana, se zavedaš, da so pred nami dosti več trnli srbski bratje. Če bi mogli seštet vsa življenja, katere je

ženskemu sodišču, naj razpiše volitve najkasneje tekom 20 dni. Radi tega je napovedana za petek seja občinskega odbora, na kateri se bo končno sklepalo o razpisu volitev. Bržkone se bodo volitve vršile 5. februarja.

— Radič pride! »Pravda« poroča, da bo po njenih informacijah Radič s svojimi poslanei v ponedeljek prišel v Beograd. Isti list poroča, da bo Jugoslovanski klub prisegel.

— Likvidacija Avstro - Ogrske banke. Za naša delegata pri likvidaciji Avstro - Ogrske banke sta določena dr. Milan Teodorović načelnik trgovinskega ministristva, in dr. Ploj, ki je radi tega vprašan pred kratkim dalj časa bival v Beogradu.

— Harding za močno vojno mornarico. Glasilo predsednika Zedinjenih držav »Star« priobčuje članek, v katerem zahteva Harding, da mora biti ameriška vojna mornarica l. 1924 najmočnejša na svetu. Hardingova zahteva je v zvezi s pogajanj, ki se vršijo med njim in med Avstralijo in Kanado. Ker Harding še ni nastopil svojega mesta kot predsednik Zedinjenih držav, imajo ta pogajanja le neuradni značaj. Kolikor je znano, se vrše pogajanja za skupen nastop v slučaju vojne konflikta. Zedinjene države, Avstralija in Kanada naj bi imele v Tiheem morju skupno vojno mornarico pod enotnim poveljstvom. — Iz tega poročila je razvidno, da se Amerika resno pripravlja na odločilno vojno z ekspanzivno Japonsko, ki pa vestno zasleduje njej sovražno ameriško politiko ter pridne naročuje vojne ladje v angleških ladjedelnicah.

— Bolgarska nota zaveznikom. Bolgarski dopisni urad javlja, da je intermišni zunanji minister Dimitrov sporočil v sobranju, da dela bolgarska vlada z vsemi močmi na to, da dobi prst dostop k Egejskemu morju v smislu mirovne pogodbe. Zunanji minister je poslal zaveznikom noto, v kateri predlaga internacionalizacijo Marice in železnice Svilengrad - Dedeağaç, ki naj prideta pod mednarodno kontrolo. Se le po rešitvi tega vprašanja se lahko razvije bolgarska trgovina z zapadnimi državami.

— Propagandna akcija proti sovjetski Rusiji. Skupina članov ruske konstituantne v Parizu, med njimi Kerenski in Miljukov, je sklenila v zasebni seji, da se mora začeti propagandna akcija proti sedanjemu režimu v Rusiji.

— Damoklejev meč nad sovjetsko Rusijo. Uradno glasilo ruske sovjetske vlade, moskovska »Izvestija«, priobčuje značilen članek o potrebi močne ređe vojske, ki mora čuvati »revolucijske barikade«. List pravi: Gospodarsko obnovitvi dežele, toda ne smemo pozabiti na zapad, ker moramo biti pripravljeni na presenečenja od te strani. Kapitalistični zapad je Damoklejev meč, ki nam neprestano grozi. Dokler bo obstojal še kak zapadni kapitalist, ne moremo živeti v gotovosti. Zato ima ređe vojska predvsem dve nalogi: Dobro stražiti meje, mi pa moramo zbirati nove moči, da se pripravimo za napad na zapadni kapitalizem. Med tem časom pa bo naša propaganda pripravila teren.

— Upor boljševiške garnizije. Iz Vilne poročajo, da se je 18. boljševiški polk v Vitebsku uprl. Vojaštvo je zahtevalo takojšnjo odpuščitev. Uporniki so ubili nekega ljudskega komisarja in zaprli sedem drugih komisarjev v ječo, kjer so umrli lakote. Kitajsko vojaštvo, ki je bilo poklicano na pomoč, ni moglo priti v mesto, ker so uporniki ustavili vlak in pomorili veliko kitajskih vojakov.

— Prva poljska vojna ladja. »Lokalanzeiger« poroča, da je bila spuščena v morje prva poljska vojna ladja, ki je bila krščena na ime »Pileuski«.

— Iz Vatikana. »Corriere della Sera« piše, da sestoji kardinalske kolegije sedaj iz 58 članov, od katerih je 30 Italijanov in 28 članov drugih narodnosti. Dva kardinalske klobuka sta na razpolago. Kongregacija za seminarje in univerze je izdala dekret za ustanovitev katoliške univerze v Milanu.

— Češkoslovski poslanik v Parizu. Osuski je izročil predsedniku republike svoja poverljiva pisma.

polumesec v dobi nekaj stoletij ugonobil v teh jamah in kazematah. bi morda šteli mesec dni: koliko jih je bilo tu obglavljenih, koliko so jih na kolce nabodli in koliko so jih še drugače do smrti trpinčili — o tem vsem ti priča staro zidovje tega Kalemegdana, ki je čez in čez prepoleno s srbsko krvjo.

Groza ti pretresa kosti, a končno ti je duša navdana s ponosom, da stojiš tudi pred največjim spomenikom, ki se je mogel kdaj postaviti srbskemu junastvu, srbskemu domoljubju in srbski poštrevnosti! In z gnevom se spominja starih prilikavcev, ki imajo pri nas »prokletega Srba« neprestano na svojem strupenem jeziku in ki mislijo, koliko so boljši od tistih, ki so s svojo krvjo pravzaprav prvi zgradili jez, ob katerem se je zlomila osmanska surova sila.

Ej, prijatelji, ne grditel mi srbskega naroda, ne klenetajte mi neprestano o »balkanskih razmerah«. — bodite enkrat pravični in odkritosrčno priznajte, da so Srbi več storili za krščansko kulturo, ker so za njo več pretrpeli, kakor mi in Hrvati skupaj, ki se tako radi bahamo, da

— Japonski poslanik v Londonu o eventualni vojni z Ameriko. Japonski poslanik v Londonu, baron Hajaši, je izjavil uredniku »Times«: Angleško-japonska zveza ne ogrožuje na noben način dobrih odnosov med Anglijo in Zedinjenimi državami. Japonska se ne namerava nikdar poslužiti te pogodbe, da bi pritiskala na Ameriko. Cilj pogodbe je varstvo teritorialnih pravic in posebnih interesov enega in drugega

Telefonska in brzojavna poročila.

FRANCOSKO ODLIKOVANJE BEOGRADA.

—d Beograd, 20. jan. Tu se pričakuje prihod generala Francheta D'Esperaya, ki bo mestu Beogradu izročil red častne legije. Sestavljen je posebni odbor za prireditve svečanosti. Program je že sestavljen.

SEPARATISTI PRIČAKUJEJO PROTICA.

— Zagreb, 20. jan. Z ozirom na politični položaj poroča »Jutarnji list«: Zemljoradniki se še niso odločili, ali pojdejo v vlado, in muslimanski klub se nadeja da se bo kmalu izpremenila situacija in da je mož bodočnosti Protič. Muslimanski klub dela skupno z Narodnim in Jugoslovanskim klubom ter upa, da bodo kmalu prišli Radičevci, s katerimi bodo kooperirali. Pričakuje se, da se bo Radiču, ko pride v Beograd, posrečilo najti bazo za sporazum z zemljoradniki in tako zrušiti sedanjo vlado. Za sedaj je še večina radikalcev s Pašičem, ko pa bodo posebno mlajši radikalc videli, kako so vsi krenili na stran, ni izključeno, da bodo tedaj vsi šli s Protičem. Naslednik bo g. Protič. Jutri bo imel zemljoradniški klub sejo, pri kateri bo sodeloval tudi delegat Radičeve stranke dr. Basariček, ki je pojasnjeval stališče stranke glede prisega. V svojem govoru bo poudarjal, da bi bilo treba, da neha vlada meščanskih strank in da kmetski narod prevzame vlado v svoje roke. Poslanec zemljoradniške stranke so svetovali dr. Basaričku, da bi bilo dobro, ako Radičevi poslanci pridejo v Beograd in da bi se potem lažje sporazumeli, ako ne v vseh vprašanjih, pa vsaj v gospodarskih. Radikalni klub ima sejo še nadalje, v kateri govori Protič in Pašič. Dosedanja dvodnevna debata v klubu je pokazala, da je Pašič še vedno gospodar situacije. Vendar pa se ne more trdit, da bo sedanje razporejen v klubu ostalo neizpremenjeno.

VOJVODA MIŠIČ.

—d Zagreb, 20. jan. Povodom smrti vojvode Mišića prinašajo zagrebški popoldanski listi životopis pokojnika in se s toplimi besedami spominjajo velikega vojvode, povdarjajoč njegove strategične vrline posebno v svetovni vojni, in njegova prizadevanja za narodno ujedinjenje.

KRIZA RADI PODRAŽITVE KRUHA. —d Praga, 20. jan. Nemška in češka socialno-demokratska stranka sta imeli skupno posvetovanje o preskrbi z moko in sta sklenili vztrajati pri tem, da naj se davek za moko tudi odslej pobira pri podjetnikih. Socialno-demokratski stranki odklanjata podražitev moke. Rastouča industrijska kriza ne dovoljuje, poslabšati ekstenzo revnih ljudi. Kakor poroča »Pravo Lidu«, je klub čeških socialnih demokratov sklenil, da sploh ne bo obravnaval o predlogu vlade glede podražitve kruha in moke.

SOCIJALISTIČNI KONGRES.

Livorno, 20. jan. Serrati, burno pozdravljen s strani unitarcev, je izjavil, da je skupnost afirmacija uspeha stranke. Bolgarski govornik je dokazal, da Rusi ne poznajo razmer italijanske soc. stranke. Prečita neko svoje pismo, poslano v Moskvo, v katerem je zahteval, da naj se da ital. soc. stranki časa za proučevanje položaja, predno se sklene kako izključiti

smo bili svojčas zid krščanstva! Tusem pridite, tusem, kjer je zemlja človeške krvi tako prenasršena, kakor kvečiemu še na Frenandskih ravlinah, in kjer se, če se le malo konja v njo, takoj odkrijejo kostnjaki, ki še danes leže eden tik drugega, kakor so padli eden v tem, drugi v drugem stoletju. Recite, kar hočete, srbski narod je že od nekdaj s trpljenjem ustvarjal našo Jugoslavijo, za katero se mi drugi nismo mnogo brigali in glede katere bi mnogi od nas še danes najraje videli, da bi razpadla!

Takoj, ko si priplezal vrh Kalemegdana, opaziš nekaj posebnega. Kamorkoli se postaviš, od vseh strani sili sapa vate: od juga, od severa in tudi počez, da ne veš, odkod pravzaprav vleče. Vleče pa zelo močno, in mrzla je sapa, naj že brije od severa ali pa od juga.

In ponoči, ko tičiš v postelji, ti tuli, žvižga in piska po zraku, in ravno nad Kalemegdanom kakor da bi se bili dvignili iz zemlje duhovi vseh tistih inakov in mučnikov, ki so v zadnjih stoletjih izgubili življenje za svoj narod. Burja je močna, prav, kakor v Trstu, ko imajo vrvi

naroda v osrednji Aziji in Indiji potom skupne akcije. Obe stranki nista nikdar mislili na to, da bi mogla Amerika kdaj na kak način ogroževati teh pravic in interesov. Toda celo v zelo neverjetnem slučaju spora med Japonsko in Zedinjenimi državami je Anglija popolnoma svobodna, kajti člen 4 te pogodbe pravi, da ni Anglija v nobenem slučaju dolžna sodelovati pri tem sporu.

nje. V Bolonji in povsodi je bil za skupnost in obsojal je Turatičev članek proti ruski revoluciji. Po dolgem govoru je zaključil. Spominjate se dejstva, da ljudje ne prihajajo v poštev, marveč v poštev prihaja stranka, v poštev prihaja proletarijat. Zvela enotnost stranke. Turati je podal svoj »testament«. Kar jih loči, je čisto navadno precejevanje, ali je zrela vse to, kar hočejo storiti, ali ne. Nastop proletariata, ako je diktatura manjšine, je disfatizem in negacija socializma, ako nastopi sila večine, tedaj je prava diktatura. Loči jih tudi negovanje nasilstva, ki ga hočejo nasprotniki v notranjosti in zunanosti stranke. Vi mislite, da je revolucija dogodek jutrišnjega, pa je dejstvo današnjega dne. Za nas so bližnjice naidališe poti, dočim je pot evolucije najkrajša. Kjer so organizacije formirane, tam so mase najbolj zrele in tam je najmanj ekstremizem. Zaključil je: Kadar napravite komunistično stranko in sovjet, boste prisiljeni, vrniti se v naše vrste, kajti naša stranka je glavna stranka, potem bomo triumfirali skupno. Borim se za socializem, zato: živel socializem! Bombacci se izreka za razkol. Treba se odločiti, to je zgodovinska potreba. Ruska revolucija ni revolucija Robespierrova, marveč je začetek revolucije proletarijata. Italija sama po sebi ne bo nikdar doživela revolucije. Kongres se nadaljuje.

ITALIJANSKA ZBORNIKA.

—d Rim, 20. januarja. (Stefani). Zbornica je sklicana za 26. februarja.

PARISKA KONFERENCA ODLOČILNA ZA EVROPSKO SITUACIJO.

— Pariz, 19. jan. Ministrski predsednik Brinad je poslal ob nastopu predsedništva Lloyd George tozadevno brzojavko, na kateri je Lloyd George odgovoril, omenjajoč bližnjo konferenco, na kateri pričakuje enako skupne angleško - francoskega delovanja kakor v drugih kritičnih trenutkih. Od konference je odvisna ne le usoda obeh narodov, marveč tudi vse Evrope. Listi komentirajo Lloyd Georgeovo izjavo, da glede nemškega razoroženja bo sporazum lahek, težje bo reparacijsko vprašanje. Orijentalno vprašanje je zapleteno, proti Grčiji se politika ne izpremeni. V Perziji se širi boljševizem. V Nemčiji raste pangermanizem. Trenutki so težki. Treba odločiti n h sklepov. Francija in Anglija imata za konferenco vsaka svoj program.

LYDD GEORGE 68 LET STAR.

— London, 19. jan. Lloyd George je praznoval včeraj svoj 68. rojstni dan. Dobil je vse polno brzojavnih čestitk. Lloyd George je rojen leta 1853., v parlament je vstopil leta 1890., bil minister 1905. in predsednik od 1916.

NEMČIJA PROTESTIRA.

—d Berlin, 20. jan. Nemška vlada je proti predpisom za glasovanje v Gorenji Slezi, izdanim po mednarodni komisiji v Opolu, dvignila obširno utemeljen protest pri veleposlaniški konferenci in pri vladah v Parizu, Londonu in Rimu.

NEMČIJA ZAHTEVA ZGORNJO SLEZIJU.

—d London, 20. jan. (Brezlično) Nemški protipredlogi antantnim strokovnjakom bodo kot pogoj za možno izplačevanje vsebovali te pogoje: Gorenja Slezi naj ostane pri Nemčiji. Troški za posadko naj bi se znižali. Zajamčila naj bi se pomnožitev tonskega prostora nemških ladij in Nemčija naj bi se zopet pripustila k prekmorski trgovini.

napete od hiše do hiše, da te k tlom ne podere. In res me je na Teraziji huj parkrat zgrabil vrtinec in me zasukal okrog, da sem se komaj ubranil, da me ni vrglo po tleh.

Ko sem pozneje govoril z Etbinom in Tonetom Kristanom, ni vraga, da bi filma ne potožil, da mi ta sapa ni posebno prijetna, in morda sta to zanesla v javnost. Cele stvari pa se je polastila »Nova Pravda«, evronsko glasilo Tavčar-Juvan-Est-Hitro-ve stranke, ter napravila iz moje belgrajske burle evronsko zadevo, češ da me je premetavala po zemlji, da so mi kar žile pokale.

Jaz tovarišem privoščim to veselje, ker vem, da se brižajo za vse in da objavijo v svojem najboljši informiranem, najzanimivejšem, najrazširjenem in najduhovitejšem lističu najnovejše novice. Naznanjam jim tudi, da sem iz Beograda prinesel nekaj neopranega perila: če bi se morda zanimali za to perilo, jim je na razpolago —

KEDITI ZA AVSTRIJO.

— Dunaj, 19. jan. »Pol. Korrespondenz« naznanja, da je francoska vlada sporočila službeno, da se bo zavezniška konferenca v Parizu 24. t. m. bavila z vprašanjem kreditov za prehrano Avstrije.

— Dunaj, 19. jan. Poseben odbor dunajskega prebivalstva, ustanovljen v pomoč proti bedi, je provzročil pri vladni hitro posredovanje za nujno odpravo v prehrani in naznanil vladi, da počaka le še nekaj dni na vladne ukrepe, drugače pa se izvrši naskok mas na trgovine in na veržnike. Po mestu so šli številni demonstranti z malimi vilicami v rokah, kazoč, da na vilice obešijo vse izkoriševalce bednega ljudstva. Nekaj kavarn, kjer so imeli veržniki svoje sestanke, je zaprtih.

Masaryk posredovalec med Pašičem in Berchtoldom.

Dr. Henrik Kanner, ki je svoječasno skupno s profesorjem Singerjem izdal dunajski dnevnik »Die Zeit«, je priobčil v »Prager Tagblatt« zanimivo reminiscenco iz balkanske vojne, o sedanjem predsedniku čehoslovške republike dr. Masaryku kot posredovalcu med takratnim srbskim ministrskim predsednikom Pašičem in takratnim avstro - ogrskim ministrom zunanjih del grofom Berchtoldom. Dr. Kanner piše med drugim: »Bilo je v drugi polovici meseca decembra 1912. leta. Turki so že priznali svoj poraz in so prosili za mir. Srbija si je s svojimi uspehi priborila pravico, da se njeno ozemlje podvoji. Blazne iluzije naše vojaške imperijalistične stranke o zavzetju Srbije in o izbrisu te države s evropske karte morale pasti v vodo, ako bi imele te stranke le iskrico razuma. Nekega večera je prišel k meni znani češki politik, sedaj glasoviti predsednik čehoslovške republike prof. dr. Masaryk, ter mi jel pripovedovati, da je doživel nekaj, česar ne more razumeti. Bil je pred kratkim v Srbiji, kjer je posetil ministrskega predsednika Pašića, mu izrazil svojo pripravljenost, da hoče kot avstrijski poslanec neslužbeno posredovati med Berchtoldom in Pašičem v slučaju, da bi le ta imel Berchtoldu kaj važnega sporočiti. To ponudbo je Pašić odklonil. Ko je drugi dan Masaryk hotel odpotovati, ga je Pašić pozval k sebi, povdarjajoč, da je med tem o ponudbi resno razmišljal in se odločil poslati grofu Berchtoldu neslužbeno poročilo. Pašić je izjavil, da je pripravil poslati grofa Berchtoldu na Dunaju in mu ponuditi telekoncesije: »Srbija hoče ves material za zgradbo svojih železnice dobavljati izključno iz Avstro - Ogrske. Tu hoče

BRIANDOVO STALIŠČE.

—d Pariz, 20. jan. (Havas) Vlada izjava kabineta Briandovega bo poudarjala njegovo namero, opirati se na široko republikansko večino, ki je zvesta ustavi in ki hoče pridobiti veljavno zakonem za posvetno šolo. Vlada bo povabila parlament, naj se pridruži vladi in naj napram delavskim slojem vodi politiko zaupanja in skupnega delovanja v redu in po zakonih. O finančnem položaju bo vlada izjavila, da sedaj misli zlasti na problem obnove. Vlada si bo stavila nalogo, pospešiti izvršitev mirovne pogodbe brez nasilnih odredb, ako hoče Nemčija izpolniti svoje obveznosti.

najeti tudi vsa potrebna posojila, takisto je pripravljena priznati avstro-ogrskega kapitala posebno ugodnosti v Srbiji, skleniti za Avstro - Ogrsko posebno ugodno trgovinsko pogodbo in se končno zavezati, da bo napram Jugoslovenom avstro - ogrske monarhije zavzemala isto stališče, kakor ga zavzema Nemčija napram Nemcem v Avstro - Ogrski. Kot edino protidajatev zahteva Srbija, da ji Avstro - Ogrska prizna pristojnost na Jadranskem morju. Takrat je bila pred durmi londonska poslaniška konferenca, ki je imela nalogo urediti vsa takratna prečeka balkanska vprašanja. Očitno je hotel Pašić s svojim neslužbenim sporočilom na grofa Berchtolda skleniti sporazum z Avstrijo že pred to konferenco, da bi imel svobodna roke tako proti glavnemu sovragu Turku kakor tudi proti svojim plenaželnim zaveznikom. Masaryk je z največjo radostjo sprejel to mislijo ter takoj odpotoval na Dunaj. Tu je posetil grofa Berchtolda, mu sporočil Pašičeve predloge ter ga končno vprašal, kaj naj v njegovem imenu odgovori arbskemu ministrskemu predsedniku. Grof Berchtold je brez nadaljnega povdaka kratko in suho odgovoril: »Ne! Masaryk ni mogel verjeti, da bi Berchtold naravnost slajno Pašičev ponudbo odbil. Zato se je čez nekaj dni zopet informiral pri Berchtoldu in dobil isti odgovor. Kasneje je bilvi minister grof Bylandt izpovedal, da je Berchtold Pašičevo ponudbo odbil, ker se je, kakor je sam priznal, o Masaryku informiral in zvedel, da je ta Masaryk — »ubog hudič«, ki si hoče najbrže pri stvari kaj zaslužiti. Avstro - Ogrska pa ni za to tu, da bi takšnim ljudem skrbela za provizije.« Tako je Berchtold sodil takrat o dr. Masaryku.

Razprava o poslovniku.

—d Beograd, 19. januarja. Danes dopoldne je imel odbor za izpremembo poslovnika svojo drugo sejo, ki so se je udeležili vsi člani odbora ter minister za pravosodje in konstituant Marko Trifković. Poslanec Čeda Kostić je zastopal stališče, da ni potrebno črtanje člena 43. poslovnika, kakor zahtevajo to muslimani, niti člena 42., ki je s prejšnjim v zvezi, temveč da se v prvi člen vstavi izprememba, da imajo v načelni razpravi pravico govoriti vsi narodni poslanci in člani vlade. Ako pa odbor načelnikov parlamentarnih skupin sklene, potem govore v načelni razpravi določeni zastopniki skupin. Razpored govornikov določa v tem slučaju predsednik. V razpravi morejo govoriti vsi člani ustavnega odbora, poročevalci in člani vlade ter oni poslanci, ki imajo pripravljene predloge izprememb pri posameznih členih, podirane od 10 poslancev. Ti poslanci se imajo javiti predsedniku pred sejo. Ničje pa ne more govoriti dalje kot 15 minut. Nadaljevanje govora je odvisno od privolitve skupščine. Skupščina more na predlog 20 poslancev ali vlade skleniti da se razprava konča. Posl. Moskovljevič je bil mnenja, da se naj vsako poglavje ustave razpravlja vestransko, ker narod ne gleda na delo odborov in ker obstoji zani samo ustavotvorna skupščina. Dr. Edo Lukinič se je izjavil za delo v odboru, ker smatra parlament samo za nekako obliko, v kateri se potom plenuma sankcionira nekaj pred javnostjo. Dr. Laza Marković je razlagal, da v poslovniku ni nobenih ovir. Vsak kroček 10 poslancev ima po 1 člana v ustavnem odboru, ki more delati dva meseca in tako ima vsakdo priliko, da posamezne odločke členov pretresa do skrajnosti. Ker misla, da se bodo stranke, ki imajo uspeha za državo, sporazumele, začelni poslovnik ničesar ne more. Ako ne pride do sporazuma in hoče večina ustavo, manjšina pa jo zavrača, potem se manjšini ne sme nuditi prilike, da bi evirala delo. Z ozirom na to, so določila začasnega poslovnika za to, da varuje večino pred terorjem manjšine. Posl. Brkič (socialni demokrat) se je izjavil proti stališču dr. Laze Markoviča ter za predlog posl. Kostića, ker smatra za potrebno, da spravi manjšina pred javnost vse, kar je predlagala, da narod spozna stališče manjšine in da se po potrebi obteži vlada, ki ni izvršila tega, kar je obetala pred narodom. Minister Trifković je povdarjal, da je 10 poslanskih skupin. Ako govorita od vsake skupine po 2 poslance, je 20 govornikov, in ako govori vsakdo po pol ure, znaša 30 ur. Ker pa je 12 poglavij v ustavi, se zviša število na 240 ur. Radič in komunisti imajo skupno 108 poslancev. V sedanjem ustavnem načrtu je 100 členov. Če jih pomnožimo s 108 in če se sme o vsakem

členu govoriti po 1 in pol ure, znaša to 10.800 ur, t. j. nad 3 leta, ako se računata, da trajajo seje po 10 ur dnevno in se ne vstejejo prazniki. Zato smatra tako postopanje za rušitev in ne za graditev države. Ustavo pa je treba sprejeti najkasneje v treh mesecih. Po daljši debati je predsednik dr. Vukčević dal na glasovanje naslednjo redakcijo: »V načelni razpravi bo potem, ko bodo govorili vsi poslanci, ki imajo govoriti v imenu svojih skupin, sklopala skupščina brez diskusije, koliko časa se določi za govore drugih poslancev. — »Razpored govornov odreja v tem slučaju predsednik, se izpusti. — V specialni razpravi, ko bosta pri posameznih poglavjih govorila od vsake skupine po dva prijavljena govornika, bo skupščina predlog 20 poslancev ali vlade sklepala, ali se naj razprava konča. O tem se naj razprava konča. O tem se glasuje brez razprave. Izven teh slučajev se razprava zaključuje, ko je izčrpana lista prijavljenih govornikov. Za to redakcijo je glasovala večina. Z ozirom na to je bila razprava o členu 43. končana ter je odbor prišel razpravljati o členu 49. Po debati je bila sprejeta nastopna redakcija: »Pred prehodom na dnevni red poročata predsedstvo in vlada skupščini. Za tem odgovarjajo ministri, na kratka vprašanja se odgovarja na vsaki drugi seji. Poslovanje o kratkih vprašanjih more trajati skupno najdalje pol ure. Člen 53. točke 2 ostane, kakor je bil predlagan v začasnem poslovniku. Glede člena 60., ki govori o ustnih in pisemnih vprašanjih ter o interpelacijah sploh, je bila večina članov odbora za nove izpremembe. Minister dr. Trifković je izjavil, da na to zahtevo ne more priznati, dokler se ne sporazume člani vlade. Posl. Brkič je v imenu socialno - demokratskega kluba izjavil, da enarvija na površje vprašanje kvalificirane večine (čl. 65). ako se v členu 60. vstavi pravica na interpelacije. Prosi ministra, da pride vprašanje o členih 60., 8 (risega) in 65. že zvečer v razpravo pri vladi, da bo mogel že jutri odbor za izpremembo poslovnika razpravljati o teh treh najvažnejših vprašanjih. Nato se je seja odbora zaključila ob 1.30 ter je določena prihodnja za jutri ob 9. dopoldne.

Iz naše kraljevine.

— Tihotapstvo avstr. bankovcev. Kakor poroča »Živote«, so odkrili poslednje dni velika tihotapstva nežigosanih avstrijskih bankovcev v okupirano ozemlje. Bankovci se tihotapijo v časopisnih ovitkih, sodih, za zelje in na stotine drugih načinov. Tihotapstvo omogoča slaba kontrola italijanskih oblasti. List opozarja italijanske oblasti, naj v lastnem interesu uvedejo strožjo kontrolo.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 21. januarja 1921.

— **Notar Luka Svetec.** Iz Litije nam je jutri tužna vest, da je tamkaj danes ponoči ob pol 2. umrl g. notar Luka Svetec, eden najzaslužnejših naših rodoljubov, kulturnih delavcev in politikov. Dosegel je izredno visoko starost 95 let. Luka Svetec se je rodil 8. oktobra 1826 v BPodgorju pri Kamniku. Solal se je v Kamniku in v Ljubljani, kjer je leta 1848. dovršil licej ter odšel na to na Dunaj študirat pravoslovje. Leta 1853. je svoje akademične študije dovršil, postal praktikant pri deželni sodišču v Ljubljani, leta 1854 je bil sodni uradnik na Hrvaškem in od 1860. na Kranjskem. Toda že 1866. je državno službo ostavil ter prestopil v službo mestnega magistrata v Ljubljani, kjer pa je ostal le do leta 1869. Naslednjega leta je postal notar v Idriji, od leta 1872 pa v Litiji, kjer je živel do svoje smrti. Še kot zelo mlad mož se je posvetil politiki ter bil od leta 1863.—1895 deželni poslanec, leta 1867. in 1871. pa je bil izvoljen tudi v državni zbor. Pokojnik je bil vzorno delaven mož na vseh poljih narodne prosvete ter je bil odlični sodolavec dr. Janeza Bleiweisa, dr. Tomana, dr. Josipa Vošnjaka in drugih. V svoji mladosti je bil tudi marljiv leposlovec ter je pisal povesti in pesmi. Pisal je lepo slovenščino, je uvedel v našo slovenščino nekaj pravih starih slovenskih besed, namesto napačnih dialektičnih ter je bil prvi za Valentinom Vodnikom, ki je odkril v slovenščini, primerjaje ga s hrvaškim jezikom, muzikalni naglas. Pod vplivom ilirskega gibanja je nastala med Slovenci želja po jezikovnem zblizanju s Hrvači. Ta želja pa se sicer ni izpolnila do dela v smislu Stanka Vraza, pač nam je rodila po zaslugi M. Majarja in Luka Svetca enoten slovenski jezik. Po zaslugi Svetca se je leta 1848 v Bleiweisovih novicah izpolnila zahteva slovenskih pisateljev, da se je končno uvedel tudi pri nas češko — ilirski črkopis (gajica). Tudi kot pesnik si je pridobil Svetec v svojem času veljavo, in gre njegovemu nadvse aglitemu poslovnemu delovanju glavna zasluga za enotnost slovenskega pismenega jezika. Leta 1865. se je vršila v Mariboru velika Slomškova slavnost (dne 24. septembra), ki so se je udeležili vsi duševni in politični voditelji slovenskega naroda. Naslednjega dne so imeli zborovanje pod predsedstvom dr. Janeza Bleiweisa ter se je sprejel na poročilo Luka Svetca prvi vseslovenski program, ki ga je Svetec prinesel narodu, da se bo. Prvo vprašanje je bilo, kako doseči združenje vseh Slovencev in kako bi se oživilo staro ilirsko kraljestvo, ki bi združevalo vse Jugoslovane. Tako je Luka Svetec že leta 1865. sanjal o Jugoslaviji, ki jo je končno doživel že 93 let star.

Leta 1866. je pisal svojemu prijatelju dr. Vošnjaku: »Ideja združenja vseh južnoslovenskih plemen v eno celoto je velika ter potrebuje velikega sklopa, velike odvažnosti, živega delovanja, a naše misli, po dozdanih nemilih okoliščinah tako zrejen, so mišine in plašljive, tako da nas je ideja strah, čeprav ne moremo tajiti, da je popolnoma naravna in južnim Slovincem, ako hočejo živeti, a ne samo životariti, neogibno potrebna. Od tod prihajajo vsi tisti izgovori: »To je idealno, nepraktično, za to še ni čas. Mi smo vsi te misli — da, to je naš zadnji cilj in konec, ali sedaj še ne tidi.« Ali meni se ravno taki ljudje zdijo pravi idealisti in nepraktični ljudje, ki menijo, da se bo stvar toliko pomembne in važnosti naredila sama ob sebi v tem, ko bodo oni roke križem držali in spali. Ko bi bil Cavour ali Bismarck pred nekoliko leti svoj sklep razodel, stavim, da bi bila večina Nemcev in Italijanov zakričala: »To je nemogoče, to je ideal!« Srčnost, previdnost, delavnost premaga vse. Ta ideja je zdrava, zato le srčno naprejte! V spominih dr. Josipa Vošnjaka čitamo: »Iz tega zanimivega pisma se vidi, kako jasne nazore je imel Svetec o slovenski in splošni politiki. Dr. J. Bleiweis torej ni pretiral, ko se je pri neki priliki izrazil, da je Svetec »kristalizovana slovenska pamet.« — V jugoslovenskem duhu je deloval pokojnik s prva na taborih, kasneje na političnih shodih do svoje najvišje starosti ter je bil do nedavna podpredsednik »Društva Sv. Cirila in Metoda«. Nepopisno je bil sreben, ko se je končno izpolnil življenjski ideal njegov in njegovih že davno pokojnih tovarišev, in prav do zadnjih tednov je v nestrpnosti pričakoval vsak dan svoj priljubljeni »Slovenski Narod«, ki mu je bil svojačasno marljiv sotrudnik in sourednik.

Slovenskem pesniku, politiku, poslovcu, častnikarju in pogumnemu kitarju jugoslovenskega edinstva bodi večna slava!

— V znak žalosti ob smrti vojvode Živojina Mišića je mestni magistrat na vseh svojih poslepih dal razobesiti črne zastave. Županstvo je poslalo v Beograd brozjavno sozhalno izjavo ter naprosilo načelnika v ministrstvu notranjih del g. dr. Vilka Baltiča, da zastopa mestno občino pri pogrebu, ker bi posebno odposlanstvo ne moglo pravočasno prispeti k jutrišnjim pogrebnim svečanostim.

— **Odlikovanje župana dr. Tavčarja.** Iz Beograda nam poročajo, da je minister notranjih del Milorad Drašković predložil ljubljanskega župana dr. Ivana Tavčarja v visoko odlikovanje. Regentov ukaz o odli-

kovanju izide že te dni. Župan bo odlikovan z redom sv. Save II. vrste ali pa z odgovarjajočim redom belega orla.

— **Občinske volitve v Sloveniji.** Po poročilih iz Beograda, je ministrski svet na svoji zadnji seji sklepal o občinskih volitvah v Voivodini in Sloveniji. Na predlog ministra notranjih del Milorada Draškovića se je sklenilo, da se naj vrše občinske volitve v Voivodini na temelju volilnih imenikov v ustavotvorno skupščino. Na predlog trgovskega ministra dr. Kukovca je ministrski svet nato tudi zaključil, da se naj na isti podlagi vrše tudi občinske volitve v Sloveniji. Ženske torej tudi pri nas ne bodo imele volilne pravice.

— **Proslava sv. Save v Ljubljani.** Dne 27. t. m., na dan sv. Save, se vrši v dvorani Dravske divizijske oblasti blagoslov vodice in rezanje slavskega kolača. Po izvršenem obredu bo šolska deca deklamirala prigodne pesmi v slavo in spomin sv. Save. Gostje dobro došli!

— **Postanek vlakov v Planici.** Osebnih vlakov v oziroma iz Trbiža imajo od 21. t. m. dalje v Planici zopet redni postaneke, kateri je bil do sedaj iz carinskih ozirov zabranjen.

— **»Von Sagor nach Hrasnig«** je stalo te dni na listkih, nalepljenih na tovarnih vagonih, ki so stali na postaji v Hrasniku. Nimamo nič proti temu, da se uporabljajo stare tiskovine, da pa hočejo v Zagorju upotrebljavati štampljivo z napisom »Sagor« do izrabljenja, se nam zdi malo preveč — varčnosti. Zato pa naj zbera vrli Zagorjani par kronic in naj kupijo svoji postaji lepo štampljivo s še lepšim napisom »Zagorje«, da ne bodo zagorski zvonovi še bolj mlopi kot doslej...

— **Sprememba imena.** Bivšemu uradniku Gospodarske zveze Rudolfu Zitterschlaggerju je deželna vlada za Slovenijo dovolila, da spremeni svoje ime v Zober.

— **Tudi maše so dražje!** K nekemu župniku v kranjskem dekanatu pride naročiti sin za umrlega očeta dve maši in položi na mizo 40 kron. Čes saj bo itak preveč. Župnik vzame denar in mu reče: »Je ravno prav, ste že opravili.«

— **Učitelji, ki so bili mobilizirani** in so že pred vojno položili usposobljenostni izpit, so oproščeni dolžnosti, sedaj ta izpit ponavljati, če prosijo n. pr. za kako stalno službo.

— **Požar na Kodeljevem.** V četrtek, 20. t. m. ob 7. zvečer je plaz zvona na Gradu naznanil, da je izbruhnil požar v mestu. Na Kodeljevem med prisilno delavnico in novim vojaškim skladiščem je začela nenadoma goreti velika vojaška baraka, v kateri je imelo inženjersko odjeljenje svoje tehnično skladišče, dalje je bilo tam stanovanje družine Franca Vučnika, pisarna in sobe za ordonance. Ogenj je nastal v sredini barake, kjer je bila soba za ordonance. V sobi je bila peč zelo močno zakurjena, tako se je vžgala lesena stena. Nastal je dim, ki se je začel širiti tudi v stanovanje družine Vučnikove, ki je takoj opazila izbruh ognja, začela reševati svoje pohištvo ter obvestila stražo, da gori. V trenutku se je dvignil proti zimskojasnemu nebu visok žareč steber in razžaril vso vzhodno stran mesta. Nevarnost je bila velika, da se ne vnamejo tudi sosednje barake in barake »Mladinskega doma«. To so preprečili gasilci. Na lice mesta je došlo ljubljansko »Gasilno društvo« pod vodstvom podnačelnika Antona Kadunca, kakor tudi gasilci iz Most pod vodstvom Franceta Brčića. Gasilska akcija je bila zelo naporena. Gasilcem se je posrečilo požar lokalizirati, pri čemur jih je tudi znatno podpiralo brezvetrije, čeprav je skoro ves dan razsajala močna mrzla burja. Vojaška baraka je gorela dve uri in je bil ob 9. zvečer ogenj popolnoma udušen. V baraki se je nahajal različen tehničen material, zlasti telefonska žica, aparati in drugo. Večino materiala so pravočasno rešili vojak. Družini Vučnikovi je pogorel del oprave. Na mesto je pripel tudi močan vojaški oddelek, ki je vso noč stražil na pogorišču.

— **Promet z živino po dolenski železnici** se je zadnje mesece prav znatno pomnožil. To so samoposebni umilive posledice zveze te železnice s hrvaško progjo. Ali ta promet ima v Ljubljani pogrebno hibo, ker se mora živina prepeljati v vagonih na ramno glavne kolodvoru, tam skladata, ter znova prekladata na vozove in s kolodvoru prepeljati zopet na klavnico. Ker manjka na klavnici rampe (že večkrat projektrana nakladišča), provzroča promet producentom dokaj večje stroške, a tudi konsumentom povišanje cen. To nakladišče se torej v sedanjih prometnih razmerah kaj močno in mučno pogreša. Sicer bi na stroški za nakladišče (rampo) ne bili tako ogromni, ker teče železniški tir poleg klavnice. Prispevati bi pač morali občina in interesije.

— **Imenovanje.** Minister prosvete je imenoval vodjo poverništva

za uk in bogočastje dr. Frana Skaberneta za dvornega svetnika.

— **Vojaško-taktni obvezanci** se opozarjajo, da se morajo dotlej, da preneha dolžnost vplačevati vojaško takso, vsako leto v mesecu januarju zglastiti v občini svojega bivališča (v Ljubljani na magistratu, Galtova hiša, II. nadstropje).

— **Jate golobov,** ki so v nadlego ljubljanskih pasantov gnezdele na frančiškanski in stolni cerkvi ter na rotovžu, je tudi vojna vihra s prevratom vred razpršila. Spretni lovci so jih z gnezdi vred odstranili in pocvrli, in zdaj jih vegetira le še nekaj parov tu in tam kot rezervna.

— **Zlikovci.** Iz Maribora poročajo: Tekom enega meseca so odnesli iz mestnega parka neznani zlikovci nič manj, kakor 26 klopi. Mestni magistrat namerava baje mesto lesenih klopi preskrbeti sedaj cementne, ki jih menda vendar ne bo nihče odnesel. Tudi bi bilo dobro, da se nastavi v parku nočna straža, ker zlikovci poškodujejo tudi nasade.

— **Morilec Eferl prijet.** Iz Maribora poročajo: Sročil je prijel neki Korosec v gozdu pri Lajterspergu znanega morilca Eferla in ga oddal v mariborske preiskovalne zapore.

— **Pomanjkanje tobaka v Mariboru.** Iz Maribora poročajo, da vlada tamkaj že od 15. decembra l. l. veliko pomanjkanje tobaka. Prebivalstvo poziva finančno oblast v Ljubljani, da vendar že enkrat uredi razdeljevanje tobaka in da se pri tem ozira na obmejne kraje.

— **Zastrupljene kure.** Na Glincah je neki pismožona zapazil, da so mu njegove štiri kokoši in en puran, vredni 1000 K. zastrupljene in jih je moral takoj zaklati. Živinozdravnik je ugotovil, da so bile zastrupljene s fosforjem. Iz dejstva, da so okoli kurnika in v kurniku našli dvajset vrabecev zastrupljenih, sklepajo, da je hudobna roka potrosila fosfor na ono mesto.

— **Tatvine na Vodnikovem trgu** se danes znova ponavljajo. Gotovi elementi izrabljajo za svoje žepne manipulacije »zlasti prilike, ko se gospodinjice gnetejo okoli branjev in kmetic.

— **Dinamična nesreča.** V Litiji je ključavničarski vajenec, 14letni Slavko Židanec, v delavnici tolkel po dinamitni patroni, ki je eksplodirala ter njega grozno, smrtonosno razmesarila po glavi in rokah. Prepeljali so ga v ljubljansko javno bolnišnico.

— **Smrtna kosa.** Umrl je v Ljubljani pisarniški ravnatelj ljubljanske predilnice g. Franc Debevec iz znane ljubljanske trnovske rodbine, v občini bolnici pa čevlarski mojster g. Rudolf Vertnik. P. v. m.!

— **Umrla je v Ljubljani Marija Šircelj roj. Bevič,** soproga revid. juž. železnice v pok. Pogreb je v nedeljo, 23. januarja popoldne ob pol 4. iz Jenkove ulice 15. Naše sožalje.

Grozna rodbinska tragedija.

Dogodki kronike zadnjih dni nam razgaljajo globino morale, stoječe pod vplivom povojne psihoze človeške družbe. Danes jutraj okoli pol 4. se je odigrala na Sv. Petra nasipu grozna rodbinska tragedija.

V pritličju hiše št. 53, ki je last sester Svetice, na Sv. Petra nasipu, je stanoval Ivan Vrhunec, prekupec deželnih pridelkov, rojen 12. decembra 1884 v Prašah, občina Mavčice, okraj Kranj. Tu je stanovil že dve leti. Pred 12 leti se je oženil z Emilijo Pavlič, hčerko rudarja, ki se je pred vojno preselila na Westfalsko. Imela sta troje otrok: 12letno Josipino, 8letnega Josipa in 5letnega Mirka.

Pred dvema letoma je odšla Emilija k svoji materi na Westfalsko, ker jo je moč vedno pretepal. Z materjo, 75letno staro, se je 6. decembra 1920 povrnila k svoji materi v Ljubljano. Med tem časom je moč vzdrževal neko prilježico Tončko. Trgovski posli so mu baje dobro uspevali.

— **Usodni ples.**

Zvečer 20. t. m. sta skupno odšla na ples, katerega je priredilo Društvo ljubljanskih izvoščakov v hotelu Tivoli. Ob treh sta zapustila plesno zabavo ter odšla na dom, kamor sta dospela okoli pol 4. Vnel se je med njima prepir zaradi — Tončke. Mož je ženo psoval, grdil njene otroke, žena pa mu je vračala »Tončko! V razjarjenosti se je moč zakadil v ženo, prijel jo za vrat, jo treščil v kot ter držal nad njo revolver. Žena ga je vsa drhteča prišla za roko, skušajoč mu izvit revolver, ki se je sprožil ter je strel zadel moža v glavo... Mož se je mrtev zgrudil na tla.

Tako nam dogodek opisuje 75letna starka, mati Emilije, ki je v strahu zrla ves dogodek.

Emilija je po dejanju zbežala ven ter poklicala bližnje sosedo, ki so po dogodku pozvali stražnika.

Okoli 5. je došel na lice mesta revirni nadzornik Jože Habbe, da je ugotovil dejanski stan. Sodni zdravnik izvedenec dr. Lesjak je ob 6. jutraj ugotovil, da je Ivan Vrhunec mrtev...

Emilo Vrhunec so aretirali...

Sokolstvo.

— **Ženski telovadni krožek Sokola I.** opozarja še enkrat na jutrišnji telovadni nastop v »Unioni«. Ker je številno sedežev omejeno, se opozarja članice in članice ter Sokolstvu naklonjeno občinstvo, da si pravočasno preskrbi sedeže v predprodaji pri sestri Zandi Gorjanc Mestni trg 3. Zdravilo. (k)

Sokol v Stepanji vasi ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 23. t. m. ob 2. uri popoldne v telovadnici. K obilni udeležbi vabi odbor. (k)

Kulturna.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:

Petek, 21. jan.: Cvrček za pečko, red D. Sobota, 22. jan.: Sen kresne noči, v opernem gledališču, ob dramskih cenah, red A. Nedelja, 23. jan.: Školjka, izv. Ponedeljek, 24. jan.: Cvrček za pečko, red E.

Opera:

Petek, 21. jan.: Vesela žena windorske, red E. Sobota, 22. jan.: Sen kresne noči, dramska predstava, red A. Nedelja, 23. jan.: Fra Diavolo, izv. Ponedeljek, 24. jan.: zaprto.

— **Ruska baletna družba.** (Margarita in Maks Froman, Bekefijska in čelni baletne šole M. Froman) je zaključila včeraj svoje tričetrstno gostovanje. Zapadni Evrope so odkrili šele Rusi lepote in tajnosti baleta zlasti karakternih in simboličnih plesov. Pri nas se je celo boljše, inteligentna družba tajinstveno muzala, kadar je padla beseda balet. Koreografija ni bila za nas umetnost, še manj pa telesno vzgojno sredstvo. V Rusiji danes odpirajo komisarijati narodne izobrazbe številne koreografske šole, kjer se mladina uči ne samo plesati temveč tudi dostojnega vedenja itd. sploh takih stvari, od katerih naša mladina nima mnogo pojma, a bi imela od njih za življenje velike koristi. Stereotipne naše plesne šole še dolgo niso to, kar bi morale biti. Ne morem trditi, da je družba Froman l. dr. višek baletne umetnosti, kajti opazajo se semtertam nekatere grobi, neizdelani gibi, nesigurnosti, površnosti; morda pa je to prištevatil neprestanim, napornim vajam in pogostim nastopom. V splošnosti pa so bili lepi zlasti narodni plesi (ruski, poljski, madžarski itd.). Predvsem zasluži pozornost Marg. Fromanova (Umirajoči labud) in srčkani deklici Redel ter Bjelova. Ne samo noge plešejo, vse telo, vsak ud sodeluje pri plesu, vsak pogled. Lahkota kretanj, najtežjih pa pinet itd. je v resnici občudovanja vredna. Treba pridobiti tudi za naš balet dobrih vzgojiteljev. Morda se prav sedaj ponuja lepa prilika. Če se ne motim, ima-

mo pa menda pri nas tudi še Polakovo, Nikitino! Zakaj teh ne vidimo nikoli? — Narodno gledališče. Dr. Alojzij Kraigher: Školjka. Drama v 3 dejanjih. V sredo in četrtek se je vprizorila deset let po cenzuri in naših razmerah zadrževana dr. Kraigherjeva drama. Igralo se je vobče prav dobro, ga. Šaričeva je bila naravnost slajna in vprizoritev dovršena. Več sporočimo o vlezanimi dramski novosti čim prej v daljši kritiki.

Turistika in sport.

— Sankališče na Bledu, bo v nedeljo t. j. 23. t. m. prirejeno in odprto.

— Smuška tura. Krmarji SKL prirede v nedeljo t. j. dne 23. t. m. smuško turo iz Planine Sv. Križa nad Jesenicami čez sedlo Rožčico 1594 m na Dovje. Odhod iz Ljubljane v soboto 22. t. m. z večernim vlakom do Jesenic, odhod takoj na »Planino Sv. Križa. Prenosišče »Restavracija Planina«. — V nedeljo jutraj odhod ob 7. uri čez planino Petelin na Rožčico odhod razvoda na Hrušovoško planino, kjer se snideemo z dovškimi in moštanskimi smučarji. Nato sestop čez Visoko in Ravno na Dovje. Vabimo samo izvežbane smučarje!

Društvene vesti in prireditve.

— **Pozor, ribiči!** Dne 28. januarja 1921 ob pol 21. uri zvečer se vrši v hotelu Union (v rožah) ustanovni občni zbor slovenskega ribarskega društva v Ljubljani. Kdor se zanima za ribolov, naj se udeleži občnega zbora in pristopi k društvu kot član.

— **»Sloga«**, društvo žena in vdov javnih namestencev in namestnic, ima svoj občni zbor dne 5. februarja ob 4. popoldne v posvetovalnici na magistratu, kjer se bodo tudi izplačevali zneski onim članicam, ki so se posluževale društvenih upodnost.

— **Odbor jugoslov. napred. akad. društva »Jadranc«**, Narodni dom, je na svoji seji dne 19. t. m. sklenil, da ne bo pod nobenimi pogoji in nikomur oddajal svojo tajniško sobo, ki je obenem knjižnica in za časa predpustnih plesov tudi edini društveni lokal, v uporabo ali podobno. To je v vednost vsem prirediteljem plesov ali zabavnih večerov, da se prihranijo brezpredmetne prošnje. — O d b o r.

Najnovejša poročila.

POGREB VOJVODE MIŠIČA.

—d Beograd, 20. januarja. Pogreb pokojnega vojvode Živojina Mišića se bo vršil vsled sklepa ministrskega sveta na državne stroške.

ŠTRAJK V KOPERSKI KAZNILNICI.

— Trst, 20. januarja. V koperski kaznilnici je izbruhnil štrajk. 140 političnih vjetnikov odklanja vsako hrano. Pravijo, da hočejo doseči svoje zahteve, ali pa umreti. Vojaška sodnija se ni ozirala na opetovane prošnje vjetnikov, da bi se kar mogoče hitro izvršilo preiskovanje in razprave, zato je nastal štrajk. Vršijo se nekaka pogajanja.

FRANCOSKA VLADNA IZJAVA.

—d Pariz, 20. januarja. Francoska vladna izjava slove dalje: Več gotovosti dosežemo le tedaj, ko bo Nemčija razorožena. To je za našo državo življensko vprašanje, ki ga smatra vlada za svojo prvo in natsvetejšo dolžnost. Ne bomo je zanemarjali.

Gospodarske vesti.

—g Velik deficit švedskih državnih železnic. Švedske železnice izkazujejo v času od 1. aprila do 30. novembra 1920 184 milijona deficita.

—g Gospodarski odnosi med Nemčijo in Belgijo. Belgijski generalni konzul v Hamburgu Moulart je odpotoval v Antwerpen, da prouči na mestu vprašanje vzpostavitve trgovskih in pomorskih odnosov med Belgijo in Nemčijo. Konzul je izjavil, da se bodo v 2 do 3 mesecih zopet vzpostavili normalni gospodarski odnosi med obema državama.

Borze.

—d Zagreb, 20. jan. Borza. Devize. Berlin 238—245, Italija 520—522, London 550—555, Novi Jork 147.50—148.50, Pariz 930—938, Praga 188—190, Švica 2325—2375, Dunaj 280—20.50. Valuta. dolarji 146 do 147, avstrijske krone 20—22, carski rublji 65—68, francoski franki 880—910, napoleonidori 483—485, nemške marke 220—225, romunski lei 190—206, italijanske lire 510—515, čehoslovaške krone 168—0.

—d Dunaj, 20. januarja. Devize: Zagreb 501—505, Berlin 1243—1249, Fudimpešta 131—133, Bukarešta 970 do 980, London 2915—2935, Milan—Trst 2700—2720, Pariz 4955—4995, Praga 971—977, Sofija 915—925, Varšava—Krakov 79.50—81.50, Curih 12075 do 12125, Newyork 774—778, Amsterdam 25.500—25.600. Valute: Novi jugoslov. dinarji 1983—2003, francoski franki 4940—4980, švicarski franki 12.050 do 12.109, češkoslovaške krone 973—979, madžarske krone 132.50—134.50, rom. lei 967.50—977.50, bolgarski lei 900 do 910, italijanske lire 2960—2710, nemške marke 1241—1247, poljske marke 86.75—88.75, angleški funti 2900—2920, carski rublji 332—338, dolarji 767—771.

—d Curih, 20. januarja. Devize:

Vzpostavitev naših opustošenih polj in naše razdejane industrije, kakor tudi naše finančno ravnotežje je možno le tedaj, ako Nemčija izvede obnove, katere ji nalaga versailška mirovna pogodba. Imamo moč ter se je moramo posluževati, ako bo potrebno, da spravimo do veljave vse obveznosti, ki jih je Nemčija podpisala. Toda republikanska Francija je v svojem bistvu prirodbna in v miru hoče dovesti Nemčijo do tega, da zadosti svojim dolžnostim. Kar pa je že sedaj važno, je to, da se že sedaj uveljavijo v korist upnika vse plačilne možnosti dolžnika v denarju, v naravi in v kakršnihkoli udeležitvah. To je samo pravično. To je naše naziranje, to je naš cilj, ki ga moremo doseči le v tesnem sporazumu z našimi zavezniki.

SOCIJALIZIRANJE ZDRAVSTVA.

—d Moskva, 20. januarja. Lidsko poverništvo za narodno zdravje je izdalo naredbo, ki prenovljuje izvrševanje zasebne zdravniške prakse in odreja socializacijo celokupnega zdravstva.

Berlin 10.55, Holandija 212, Newyork 639, London 24.12, Pariz 41.60, Milan 22.75, Praga 8.40, Varšava 0.65, Zagreb 4, Budimpešta 1.10, Bukarešta 8.25, Dunaj 1.25, avstrijske žigosane krone 0.90.

—d Praga, 20. januarja. Devize: Amsterdam 2598.50, Beograd 213, Berlin 123.75, Bukarešta 100.25, Sofija 95.50, Curih 1228.50, Milan 273, Pariz 497, London 299.50, Newyork 80, Dunaj 9.65, Zagreb 52.50, Varšava 8.25, Budimpešta 13.25. Valute: Novi jugoslov. dinarji 204, nemške marke 123.75, rom. lei 100.25, bolg. lei 91.25, švicarski franki 1223.50, italijanske lire 270, francoski franki 494, angleški funti 297.50, ameriški dolarji 79, avstrijske žigosane krone 9.65, poljske marke 7.25.

Poizvedbe.

— Na tehniškem plesu v Narodnem domu dne 18. t. m. je bila najdena zlata damska verižica za zastopnika. Lastnik jo dobi na policijskem ravnanstvu.

— Išcem svoje prijatelje Mihaela, Naceta in Zana Kastelica, ki smo bivali skupaj v Ameriki, Lorreine. — Prosim, da blagovolite sporočiti naslov Antonu Legatu, Lesce št. 60, Gorjanske.

5 blagajniških ključev so našli na magistratu. Lastnik jih dobi pri g. Berghausenju.

Zatekel se je lep pes, čuvaj. Poizve se v kavarni Prešeren.

— Oseba, kateri so znane gospodarske razmere v Bolgariji, se prosi za naslov in kdaj se lahko z njo govori. Naslov na upraviteljo »Slov. Narodac pod šifro »Bolgarijac«.

Glavni urednik: Rasto Pustoslavšek. Odgovorni urednik: Božidar Vodeb.

Med. dr. Jos. Tičar

Ljubljana, Igriška ul. 6, (Gradščina) za dramskim gledališčem
proda radi preselitve iz Kranjske gore kompletno, dobro založeno
pomato lekarno. Vprašati po ordinaciji od 3—4 popoldne.

Izredno ugodna prilika

se nudi velikim eksportnim tvrdkam in inzemskim konzorcijem
za nakup naše skupne zaloge v Trstu
sestoječe iz:

- 3—4 vagonov posteklenjene posode (emajlirane)
- 1 vagona lončkov za mazila
- 1 vagona medicinskih steklenic
- 1 vagona steklenic za ustno vodo
- in 3 vagonov porcelanaste posode.

Povprečna cena cele zaloge Jugoslov. K 1.900.000.—. Po
želji kupca se akceptira tudi avstrijska ali čehoslovaška va-
luta ter se odda tudi na upanje proti bančnemu zavarovanju.
Ponudbe na ravnatelja IGNACIJA SKODA na naslov:
Jadranska banka, Ljubljana. Osebni pogovori od 20.
do 24. januarja ob 9. do 10. in od 14. do 17. ure v hotelu
„UNION“.

Naslov pogrebnih zarod v Ljubljani.

Naznanjamo vsem sorodnikom in znanecem, da
je umrl dne 21. jan. t. l. naš brat, ožir. svak in stric,
gospod

Debevec Franc

pisarniški ravnatelj ljublj. predilnice.

Pogreb bo 22. januarja ob 4. uri pop. iz Slom-
škove ulice št. 5.

V LJUBLJANI, dne 21. januarja 1921.

Rodbina: Debevec, Kovačič, Lebar in Repovš.

Potrjim srcem naznanjam vsem sorodnikom, pri-
jateljem in znanecem žalostno vest, da je naš iskreno
ljubljeni soprog ožir. oče in brat, gospod

Rudolf Vertnik

včeraj 20. januarja t. l. po daljšem bolehanju, previ-
den s tolažili sv. vere v starosti 57 let v deželni bol-
nici mirno preminul.

Pogreb dragoga pokojnika se vrši jutri, v soboto
dne 22. januarja popoldne ob 4. uri iz deželne
bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

V LJUBLJANI, 21. januarja 1921.

Žalujoča rodbina in sorodniki.

Zahvala.

Vsem, ki so z nami sočustvovali povodom bo-
lezni in smrti naše ljube soproge in matere, gospe

Rozalije Roš

tisočera hvala!

V HRASTNIKU, 20. januarja 1921.

Rodbina Roš.

Predilnica in tkalnica v Ljubljani naznanja vsem prijateljem in
znanecem, da je njen dolgoletni sodruknik, gospod

Debevec Franc

v starosti 52 let po dolgem bolehanju danes preminul.

Rajnikov pogreb se vrši dne 22. januarja ob 4. uri popoldne iz Slom-
škove ul. št. 5.

V Ljubljani, dne 21. januarja 1921.

Vodovodne cevi

v premeru 1 col in 1 1/4 col oddajam
v velikih in tudi najmanjših množi-
nah po prav nizkih cenah. I. Razberšek.
Smrtno pri Ljubli. 359

Postrežnica.

zanestljiva, točna in zvesta, za popo-
danske in večerne ure, se išče. Naslov
pove uprava Slov. Naroda.

Vzgojiteljica

se sprejme takoj k šestletnemu dečku.
Ponudbe s sliko je poslati pod „Vzgo-
jiteljica“ na pošto ležeče Maribor.
459

Gospodična

z večletno prakso, večja slovenskega,
nemškega, hrvaškega in italijanskega
jezikla, strojeplaja in nemške stenogra-
fije, išče primerne službe kontistinja
ali blaginčarke v Ljubljani. Ponudbe
pod „Praksa 454“ na upravo Slove-
nskega Naroda. 454

„CHOCOLAT IMPERIAL“

Vodstvo tovarne čokolade in li-
kerjev oo. trapistov, Rajhenburg
o. Savi, priporoča svoje proizvo-
de v različnih oblikah.

Prevzel sem zastopstvo pro-
vostnih tvornic:

nudim elektrotehnični mate-
rijal, betonsko železo, razli-
čen železni material in mo-
torje. Zahtevajte ponudbe

Gjorgje Grujić

Beograd, Miletića ul. 15.

Vabilo

na
I. redni občni zbor

„Občalnica za Slovenijo“
registrirane zadruge z omejeno zavezo,
ki se bo vršil

dne 31. januarja 1921 ob 4. uri
popoldne v uradni prostorih
zavoda v Ljubljani, Šolski dre-
vorod 2, t.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Odboritev računskega zaključka
za l. 1920.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Filip Uratnik, sr. Janko Jovan sr.
odbornik. predsednik.

Zahvala.

Za vse blagodejno so-
čutje med težko boleznijo
ob prezgodnji smrti
naše nepozabne ljubljene

Ljerke

za poklonjeno krasno cve-
tje, za mnogobrojno
sprejemstvo na njeni za-
dnji poti se najpriščneje
zahvalujeta globoko

žalujoča.

Andrej in Vera Prebil.

Dobro Izurjen kolar,

vešč tudi boljše dela ter značen
samostojno voditi delo, se išče za ve-
čje kolarско podjetje. Naslov pove
uprava Slov. Naroda.

Trgovskega sodruknika

železnarja in učence sprejme tvrdka
Franc Golob, Wolfova ulica. 371

Gramofon,

dobro ohranjen, njen, z ve-
likimi finimi trobinami in 19 ploščami
se ceno proda. Nadalje šli alni stroji za
krajše, starejšega sistema, a izvrstno
delajo, cena 1600 K. Večja množina
bakrene ploščice od 1 mm naprej kg
po 260 K. Kračun, Poljane. 469

20 HP motor

na sesalni plin (Saugesmotor) z novimi
generatorjem za 77 60— K prodam
takoj. Obrat 3 krat ceneje kot lokomo-
bila, ca 140— K dnevno. Načelnik
obrat. AMELIN, Zrinjskega cesta 6, (pis-
mena vprašanja.) 501

Znamke po 20 para,

frankovne, kupim vsako množino. Po-
nudbe z označbo množine in cene pod
„Znamka 481“ na upravnstvo Slov.
Naroda. 481

Fran Jakil,

trgovina z usnjem in podplat
Ljubljana, Prisojina ul. 1.

Trgovski sodruknik,

špecerist, prva moč, vešč vseh pisar-
niških del, išče službe poslovoje ali
trg. potnika pri kakšni ugledni tvrdki
v Ljubljani. Vstop lahko takoj ali pozneje
Ponudbe pod „Špecerist 480“ na upravo
Slov. Naroda. 480

Suha cepljena drva

tudi na dom dostavljena, se dobijo pri
Al. Jerančiču, Karlovska c. 8. 477

Sobo išče.

Mlad, neoče-
njen tehniški
uradnik pri železnici, išče urejeno sobo
v sredini mesta takoj eventualno s po-
sebnim vvhodom, zajutrkom. Ponudbe
pod „Tehnik 476“ na upravnstvo Slo-
venskega Naroda. 476

Stanovanje

v novi hiši blizu opernega gledališča, sestoječe iz sobe, predso-
be, kuhinje, shrambe in balkona, se zamenja za večje stanovanje se-
stoječe vsaj iz 2—3 sob z ostalo pritlikino. Kdor mi zamenja sta-
novanje, dobi od mene sedanje stanovanje tri leta brezplačno ter
se tudi zavežem mu vsako leto stanovanje posebej plačati z vsemi
eventualnimi dokladi. Ponudbe pod „Stanovanje“ na Anončni
zavod DRAGO BESELJAK, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 5.

Vino

Prejeli smo veliko množino 12 1/2 % črne-
ga dalmatinskega vina letnik 1920., kate-
rega razprodamo po zelo nizki ceni. —
Obenem opozarjamo cenjene odjemalce na
našo veliko zalogo pristnih dolenskih, šta-
jerskih in hrvaških vin. — Za pristnosti
jamčimo. Vinsko klet Gospodarska zveza v Sp. Šiški.

Knjigovodja - korespondent

spreten in popolnoma samostojen, se sprejme takoj. Plača po do-
govoru. Stanovanje, kurjava in razsvetljava prosta. Samci imajo
prednost. Ponudbe in reference na Sentjanski premogokop And.
Jakil, Krmelj, Dolensko.

Narodna knjigarna v Ljubljani

Prešernova ulica 7.

priporoča prav lične

TEDENSKE KOLEDARJE

za leto 1921

Cena K 26.—.

Cena K 26.—.

Kupujem krompir

lep, zdrav, vsako množino, postavljen
v vagon. Ponudbe pod „Krompir 436“
na upravo Slov. Naroda. 436

Razno pohištvo

in sicer spalna soba, jedilna zoba, sa-
lonska garnitura, zofa, ot mana, podobne,
svetilke itd. se proda na Glincih št. 37
ob Tržaški cesti. 353

Sprejme se korespondent,

prvovrstna
moč, za-
slovenski, srbohrvaški in nemški tek-
stik za večja industrijska podjetja. Ob-
širne ponudbe s plačilnimi pogoji na
uprav. Slov. Naroda pod „Korespon-
dent 372“. 372

Dva bančna uradnika

iščeta dobro meščansko hrano pri bo-
lji rodbini. Ponudbe pod „1. februarja
114“ na upravo Slov. Naroda. 414

Lekarna v Logatcu

odda večjo partijo ribjega, ricinovega
in terpentinskega olja, kafe, etra, gi-
cerina in raznih drugih specijalitot on-
ugodnih cenah. 397

Napredaj je hiša

blizu kolodvora pri prometni cesti
7 sob in 2 kuhinji, 2 nivi, vrt, elektr.
luč, klet, hlevi. Dopsi pod „Prijazno
stanovanje 395“ na upravo Slovenskega
Naroda. 395

Napredaj je lepo posestvo okoli 10

oralov: 2 oralu gorce, 2 oralu
gorca z debelim lesom, krasen velik
sodni vrt za več vagonov sadja, več
nili in travnikov, 3 polopja itd., polne
kleti pljake. Cena 250.000 dinarjev. Po-
nudbe pod „Krasen sadni vrt 396“ na
uprav. Slov. Naroda. 396

Za čevljarje.

Prodajo se
3 Singerjevi dobro ohranjeni šivalni
stroji, ploška šteparica, cilindrica in ena
za šivanje ter drugo orodje za štiri de-
lavce s kopiti vred radi odpotovanja v
inozemstvo. Naslov pove upravnstvo
Slov. Naroda. 268

Vino

izbrano, naravno, belo ali cviček, no-
vo ali staro, po vrlo niski ceni na malo
in veliko pošilja v poslanh sodik tr-
govina vina Ciglar Stubica, Hrvaško
Zagorje. 461

Pređa se konj, črn, 16 pesti visok
teško vožnjo. Ivan Zorman, Sp. Šiška 91.
455

Jzvežbano korespondentnjo

potrebuje špedicija „Balkan“. Pred-
pogoj daljša praksa ter popolno znanje
slovenske in nemške stenografije in
s rojepisja. Prednost imajo one z zna-
njem srbohrvaščine in kakšnega drugega
jezikla. Plača po dogovoru. Nastop
takoj. 474

Išče se pisarna z enim ali dvema

prostoroma, po mož-
nosti prost vhod, proti dobri odškodni-
ni. Ponudbe pod „Pisarna 449“ na uprav.
Slov. Naroda. 449

Zlato damsko uro

in v gotovini dobi, kdor zamenja sta-
novanje 2 sob in kuhinje pri držav-
nem kolodvoru z enakim ali večjim v manjši,
če možno v pritličju. Ponudbe pod
„Zlata ura 437“ na upravo Slovenskega
Naroda. 437

Sobo

nemebljovano ali meblj-
vano, s posebnim vvhodom išče stalen miren in soliden sta-
rejši gospod, kateri ima svoje postojajo-
perilo, pri boljši rodbini, vdovi ali sa-
mici. Ponudbe na naslov Franc Čičević,
trdka J. C. Mayer. 409

Ugodna prilika.

Hiša, popolnoma v dobrem stanju, 4
že več let dobro vpeljana in lepo ure-
ljeno trgovino mešanega blaga, na dro-
bno in debelo, posebno pripravna tudi
za vinsko trgovino, vse važne
točke okupirane, torej konkurenca iz-
ključena, ter dobro doba mlekarne s
obširno okolico, dva tovarna avta in
Plat 18 P in 18 BLR, zadnji malo ra-
bljen, za podjetnega trgovca zlasti ja-
ma, se proda z vsem inventarjem zven-
turalno tudi brez nje. Trdka Pod-
logar & Petelin, Sv. Peter na
Krašu. 374

Večjo množino zavijalnega papirja,

deloma popisanega, deloma nepopisa-
nega v velikosti 20x34 do 46x58 cm,
odda po jako ugodni ceni družba SAD
Bethovnova ulica v Ljubljani. 388

Večja tvornica v Ljubljani sprejme

popolnoma izvežbano

korespondentnjo,

zmožno slov. in nemške stenografije.
Na začetnice se ne ozira. Ponudbe z
zahtevno plačo pod „Tovarna 444“ na
upravo Slov. Naroda. 444

Trgovski sodruknik

železninske stroke, starejši se
takoj sprejme. Ponudbe na
Anončni zavod Drago Beseljak,
Ljubljana, pod naslovom „Nastop
takoj“. 484

Išče se hrana

pri boljši rodbini. Ponudbe pod „Bančni
uradnik 483“ na upravo Slovenskega
Naroda. 483

Na hrano in stanovanje

se sprejmejo 3 gospodje.
Naslov pove upravnstvo Slovenskega
Naroda. 485

3 stare mojstrske gosli

(2 italijanske ene saške) so napredni.
Naslov pove upravnstvo Slovenskega
Naroda. 500

Hiša

enonadstropna s 6 sobami
z vsem gospodarskim po-
slopjem, senčnatim vrtom in nekaj ajlji,
pol ure oddaljena od železniške po-
staje, pripravna za trgovino in vsako
obrt, se proda. Naslov pove uprave
Slov. Naroda. 497

Stara dobro vpeljana trgo-

vina z mešanim blagom v večjem
trgu Slovenije (sedež okrajnega
sodiša) se radi družinskih razmer ja v
najem. Zaloga se more prevesti. Ponu-
dne pod „Bodočnost 499“ na upravo
Slov. Naroda. 499

Knjigovodja

za lesno stroko, izvežban v strojeplaji
bilanci ter jezikovno in pravopisno
zmožen, se išče za takojšnji nastop.
Pismene ponudbe na naslov: „Združena
gorenjske žage“ v Lescach. 498

Ravnateljstvo hr. zemalj. kopeli-
šča v Topuskem potrebuje za kupa-
liščno sezono od 1. maja do 1. oktobra
kopelišča in kopeliščice,
4 sobarice, 3 poslužniške
in maserko.

Osobe mora biti usposobljene in z
dobrimi spričevaji. Plača je dobra, a
poleg tega stanovanje in razsvetljava.
Ponudbe s fotografijo poslati na ravn-
ateljstvo. 490

Vizitke, kuverte in pisemski
papir s firmo kakor vsako-
:: vrstne druge tiskovine ::
Izvršuje točno

„Narodna tiskarna“.

Naročila sprejema tudi „Narodna knjigarna“.